

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет

Національна академія наук України
Інститут філософії ім. Григорія Сковороди

Український філософський фонд

Sententiae

Науковий журнал

Виходить двічі на рік

Заснований у червні 2000 року

XXXVIII Issue **2**
2019

Вінниця
ВНТУ
2019

Редакційна колегія:

- Андрій Баумейстер (Київ)
- Отфريد Гюффе (Тюбінген, Німеччина)
- Доменік Декот (Клермон-Феран, Франція)
- Іван Іващенко (Пітсбург, США)
- Сергій Йосипенко (Київ)
- Саймон Кричлі (Нью Йорк, США)
- Барбара Касен (Париж, Франція)
- Олексій Панич (Київ)
- Сергій Пролєсв (Київ)
- Сергій Секундант (Одеса)
- Віталій Терлецький (Київ)
- Марина Ткачук (Київ)
- Олег Хома (Вінниця), *Головний редактор*

Редакція:

Заступник головного редактора з міжнародного співробітництва

Микола Прадівлянний

Помічники головного редактора

Ірина Головащенко

Анатолій Теклюк

Ольга Цимбал

Відповідальний секретар

Ельвіра Чухрай

Зав. редакцією

Всеволод Кузнєцов

Видання засноване за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» і видавництва **Пор-Рояль** (Київ).

Свідоцтво про реєстрацію – КВ 20664-10464 ПР від 18.04.2014, попереднє свідоцтво про реєстрацію – КВ № 4232 від 23.05.2000

Sententiae є спільним виданням Вінницького національного технічного університету, Інституту філософії НАН України та Українського філософського фонду.

Друкується за рішенням Вченої ради ВНТУ, протокол № 5 від 28.11.2019 р. і Вченої ради Інституту філософії НАН України протокол № 8 від 22.11.2019 р.

DOI журналу:

<https://doi.org/10.22240/sent>

З 2015 року журнал Sententiae індексується в Scopus, міжнародній базі даних рефератів і цитувань, що охоплює всі різновиди рецензованих публікацій.

Постановою Президії ВАК України № 5-05/4 від 11.04.2001 часопис Sententiae визнано фаховим виданням за спеціальністю «Філософія», Переєстрацію затверджено рішенням Колегії МОН України, наказ № 1081 від 29.09.2014.

Контакти:

Тел.: (063) 551-07-79 (пн-пт, 9⁰⁰-17⁰⁰)
e-mail: sententiae2000@gmail.com

Поштові адреси:

SENTENTIAE, кафедра філософії, ВНТУ, вул. *Хмельницьке шосе*, 95, Вінниця, 21021, Україна

SENTENTIAE, Український філософський фонд, вул. *Трьохсвятительська*, 4, кімн. 321, Київ, 01001, Україна

ЗМІСТ

DOI числа: <https://doi.org/10.22240/sent38.02>

СТАТТІ

РАНЬНОМОДЕРНА ФІЛОСОФІЯ	6	Олена Щербина, Наталія Щербина (Київ) <i>Джон Лок про мовчання як аргумент і прояв поваги в аргументації</i>
ФІЛОСОФІЯ XIX СТОЛІТТЯ	19	Марина Ткачук (Київ) <i>Філософська проблематика в рукописних кандидатських творах студентів Київської духовної академії (1819–1924)</i>
ІНСТРУМЕНТАРІЙ	37	Андрій Вахтель (Київ) <i>Сучасна українська феноменологічна термінологія і підходи до перекладу «Картезіанських медитацій» Едмунда Гусерля</i>

ПЕРЕКЛАДИ

51	Якоб Бьоме <i>Zum Abschluss. Auszüge aus einem Gespräch zwischen der himmlischen Jungfrau Sophia und der Seele</i>
----	--

ПЕРЕКЛАДИ: ДОДАТКИ

58	Роланд Піч (Мюнхен, ФРН) <i>Божественна премудрість як цвіт світла з божого серця. Огляд загальних рис софіології Якоба Бьоме</i>
----	---

РЕЦЕНЗІЇ

86	Сергій Йосипенко (Київ) <i>«Більше ніж інтерв'ю». Огляд тематичного блоку «Усна історія філософії» часопису «Філософська думка»</i>
98	Володимир Ратніков (Вінниця) <i>Історія філософії науки як галузь філософських досліджень. Stadler, F. (Ed.). (2017). Integrated History and Philosophy of Science: Problems, Perspectives, and Case Studies. (Vienna Circle Institute Yearbook, vol. 20). Vienna: Springer</i>
108	Євген Скопов (Вінниця) <i>Історія «маленької людини». (Немчинов, І. (2019). Малинин/Малінін: Реконструкція «втраченої біографії» київського професора. Вінниця: ФОП Барановська Т.П.)</i>
112	Олег Хома (Вінниця) <i>Сучасне глобальне декартознавство. Nadler, S. et al (2019). The Oxford Handbook of Descartes and Cartesianism. Oxford: Oxford UP.</i>

НОВІ ВИДАННЯ

116	Владислав Артюшенко (Київ) <i>Річард Бет. Як бути Пірроністом? Bett, R. (2019). How to Be a Pyrrhonist: The Practice and Significance of Pyrrhonian Skepticism. Cambridge: Cambridge UP.</i>
119	Поліна Коржикова (Київ) <i>Данкан Ларж та ін. Неперекладність: міждисциплінарні перспективи. Large, D., Akashi, M., Józwiłowska, W., & Rose, E. (2019). Untranslatability: Interdisciplinary Perspectives. Routledge: New York.</i>
122	Ельвіра Чухрай (Вінниця) <i>Сенс життя і великі філософи. Leach, S., & Tartaglia, J. (2018). The Meaning of Life and the Great Philosophers. Routledge: London, & New York.</i>

НАУКОВЕ ЖИТТЯ

124	Robert V. Brandom , (Пітсбург, США) Ivan Ivashchenko (Галє-Вітенберг, ФРН) <i>The Commitment to Inference</i>
151	Barbara Cassin (Париж, Франція), Vsevolod Khoma, Amina Khelufi, Daria-Asenia Kolomiets, Olga Simoroz (Київ) <i>“... You have to bear to be measure”</i>
165	Сергій Секундант, Ілля Орехов, Катерина Устименко, Марія Шевчук (Одеса) <i>Історія філософії як покликання</i>
201	Анатолій Ахутін, Ксенія Зборовська, Всеволод Хома, Руслан Мироненко, Кароліна Якименко (Київ) <i>Життя думки: акт мислення за часів тоталітаризму</i>
215	Аміна Ххелуфі (Київ) <i>Науковий семінар Студентського товариства усної історії філософії</i>

Sententiae

Publishers: Vinnytsia National Technical University, Skovoroda Institute of Philosophy of the National Academy of Sciences of Ukraine, Ukrainian Philosophical Foundation

The Journal was founded in June 2000 with the assistance of International Renaissance Foundation and publishing company “Port-Royal” (Kyiv)

Biannual publication

Website www.sententiae.vntu.edu.ua

Journal DOI: <https://doi.org/10.22240/sent>

ISSN 2075-6461 (print)

ISSN 2308-8915 (online)

Focus and scope: Sententiae is peer-reviewed journal that publishes original research articles as well as review articles, new Ukrainian translations of classics, archival materials and interviews in all areas of the History of Philosophy

Aims and priorities: History of Philosophy (general); History of the particular philosophical doctrines; History of Ukrainian and East-European Philosophy; Methodology of the History of Philosophy; Philosophical Translation and Untranslatability; History of Philosophical Terminology and of Intellectual Lexis

The Editorial Team

Editor in Chief **Oleg Khoma**, Vinnytsia National Technical University (Ukraine) quid2anim@gmail.com

Editorial Board:

Andrii Baumeister, T. Shevchenko Kyiv National University (Ukraine) andrejbaumeister@ukr.net

Barbara Cassin, CNRS (Paris, France) barbaracassin2@gmail.com

Simon Critchley, The New School for Social Research, Philosophy Department (New York, USA)

CritchS@newschool.edu

Dominique Descotes, Blaise Pascal International Centre, Blaise Pascal University (Clermont-Ferrand, France) Dominique.DESCOTES@univ-bpclermont.fr

Ivan Ivashchenko, Martin-Luther-University of Halle-Wittenberg (Germany) transzendentalist@gmail.com

Otfried Höffe, Eberhard Karl's University (Tübingen, Germany) sekretariat.hoeffe@uni-tuebingen.de

Oleksiy Panych, Scientific Edition Association “Spirit and Letter” (Kyiv, Ukraine) panych@yahoo.com

Serghii Proleev, Skovoroda Institute of Philosophy, NAS of Ukraine (Kyiv, Ukraine) uffon@ukr.net

Sergiy Secundant, I. I. Mechnikov Odessa National University (Ukraine) sergiisekundant@gmail.com

Maryna Tkachuk, National University “Kyiv-Mohyla Academy” (Ukraine) mltkachuk@gmail.com

Vitali Terletsy, Research Institute of Ukrainian Studies (Kyiv, Ukraine) terletsy.vm@gmail.com

Serhii Yosypenko, Skovoroda Institute of Philosophy, NAS of Ukraine (Kyiv, Ukraine) serge.yosypenko@ukr.net

Contact information

Rights & Permissions: **Mykola Pradivliannyi**, *Deputy Chief Editor on International*

Cooperation nickddfs@yahoo.com

Subscription: **Vsevolod Kuznetsov**, kuznetsov.v@vntu.edu.ua *Managing editor:* **Elvira Chukhray**

Assistants of the Editor-in-Chief: **Iryna Holovashenko**, **Anatoliy Tekliuk**, **Olga Tsymbal**

Journal “Sententiae”, 95, Khmelnytske shose, Vinnytsia, 21021, Ukraine

Tel. +38 063 551 07 79 (Monday-Friday, 9 a.m. – 5 p.m.)

e-mail: sententiae2000@gmail.com

TABLE OF CONTENTS

Issue DOI: <https://doi.org/10.22240/sent38.02>

ARTICLES

EARLY MODERN PHILOSOPHY	6	Olena Shcherbyna, Nataliia Shcherbyna (Kyiv) <i>Silence as an Argument and a Manifestation of Respect in the Argumentation in John Locke's Works</i> [UKR]
19 th -CENTURY PHILOSOPHY	19	Maryna Tkachuk (Kyiv) <i>Філософська проблематика в рукописних кандидатських творах студентів Київської духовної академії (1819–1924)</i> [UKR]
CATHEDRA	37	Andrii Vakhtel (Kyiv) <i>Modern Ukrainian Phenomenological Terminology and Approaches to the Translation of Edmund Husserl's Cartesian Meditations</i> [UKR]

TRANSLATIONS

	51	Jakob Böhme <i>Zum Abschluss. Auszüge aus einem Gespräch zwischen der himmlischen Jungfrau Sophia und der Seele</i> [UKR]
--	----	---

TRANSLATIONS: SUPPLEMENT

	58	Roland Pietsch (Munich, Germany) <i>Божественна премудрість як цвіт світла з божого серця. Огляд загальних рис софіології Якоба Бьоме</i> [UKR]
--	----	---

REVIEWS

	86	Serhii Yosypenko (Kyiv) <i>"More than the Interview". Overview of the Thematic Block "Oral History of Philosophy" in the Journal Philosophical Thought</i> [UKR]
	98	Volodymyr Ratnikov (Vinnytsia) <i>History and Philosophy of Science as a Field of philosophical Research. Stadler, F. (Ed.). (2017). Integrated History and Philosophy of Science: Problems, Perspectives, and Case Studies. (Vienna Circle Institute Yearbook, vol. 20). Vienna: Springer</i> [UKR]
	108	Evgen Scopov (Vinnytsia) <i>The history of the Little Man. (Nemchinov, I. (2019). Malinin / Malinin: Reconstruction of the "lost biography" of Kiev professor. Vinnitsa: FOP Baranovskaya TP)</i> [UKR]
	112	Oleg Khoma (Vinnytsia) <i>Contemporary global Descartes studies. Nadler, S. et al (2019). The Oxford Handbook of Descartes and Cartesianism. Oxford: Oxford UP</i> [UKR]

NEW EDITIONS

	116	Vladislav Artiushenko (Kyiv) <i>Richard Bett. How to Be a Pyrrhonist. Bett, R. (2019). How to Be a Pyrrhonist: The Practice and Significance of Pyrrhonian Skepticism. Cambridge: Cambridge UP</i> [UKR]
	119	Polina Korzhikova (Kyiv) <i>Duncan Large et al., Untranslatability: Interdisciplinary Perspectives. Large, D., Akashi, M., Józwickowska, W., & Rose, E. (2019). Untranslatability: Interdisciplinary Perspectives. Routledge: New York</i> [UKR]
	122	Elvira Chukhray (Vinnytsia) <i>The Meaning of Life and the Great Philosophers. Leach, S., & Tartaglia, J. (2018). The Meaning of Life and the Great Philosophers. Routledge: London, & New York</i> [UKR]

ACADEMIC LIFE

	124	Robert B. Brandom (Pittsburgh, USA), Ivan Ivashchenko (Halle-Wittenberg, Germany) <i>The Commitment to Inference. A Conversation with Robert B. Brandom Conducted by Ivan Ivashchenko</i>
	151	Barbara Cassin (Paris, France), Vsevolod Khoma , Amina Khelufi , Daria-Ase- nia Kolomiets , Olga Simoroz (Kyiv) <i>"... You have to bear to be measure"</i>
	165	Sergei Secundant , Ilya Orekhov , Kateryna Ustimenko , Maria Shevchuk (Odesa) <i>History of Philosophy as a Vocation</i> [UKR]
	201	Anatoly Akhutin , Xenija Zborovska , Vsevolod Khoma , Ruslan Mironenko , Ka- rolina Yakymenko (Kyiv) <i>Life of Thought: the Act of Thinking in the Times of Totalitarianism. Part I</i> [UKR]
	215	Amina Khelufi (Kyiv) <i>Scientific Seminar of the Student Society of Oral History of Philosophy</i> [UKR]

Наукове видання

SENTENTIAE

XXXVIII
(№ 2 / 2019)

Редактор *Володимир Стерденко*
Коректори *Всеволод Кузнєцов, Ельвіра Чухрай*
Верстка *Ольга Цимбал*
Дизайн обкладинки *Андрія Шубіна*

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації:
КВ 20664-10464ПР від 18.04.2014 р.

Підписано до друку 19.12.2020 р. Папір офсетний.
Формат 29,7×42 ½. Гарнітура Times New Roman.
Друк різнографічний. Умовн. друк. арк. 25,64.
Наклад 50 пр. Обл.-вид. арк. 23,72. Зам. № 2020-019.

Видавець і виготовлювач —
Вінницький національний технічний університет,
Комп'ютерний інформаційно-видавничий центр.
Головний корпус ВНТУ, к. 114, Хмельницьке шосе, 95,
м. Вінниця, 21021.

Тел. (+380 432) 59-85-32

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.

Інформація для авторів

- Редколегія приймає до розгляду тексти *будь-якої історико-філософської тематики*: статті (в т.ч. полемічні), переклади, архівні джерела, рецензії, огляди книг і наукової періодики, інформацію про події у царині історії філософії;
 - **фактом подання матеріалу в *Sententiae* автор висловлює згоду з чинними в нашому журналі редакційною політикою, етичними принципами рецензування й редагування статей, політикою відкритого доступу, Положеннями про авторські права та про конфіденційність** <http://sententiae.vntu.edu.ua/index.php/sententiae/about>
 - рішення щодо можливості прийняття до друку здійснюється за результатами «подвійного сліпого» рецензування;
 - матеріали подаються електронною поштою sententiae2000@gmail.com або через сайт журналу <http://sententiae.vntu.edu.ua/index.php/sententiae/information/authors>;
 - **технічні вимоги до тексту**:
орієнтовний обсяг 20–22 тис. знаків; *мови* українська, англійська, французька, німецька, російська; *формат* Word, RTF; *шрифт* Times New Roman, *кегель* 14, *інтервал між рядками* 1,5;
 - **оформлення посилань**:
 - наприкінці статті наводиться нумерований алфавітний список цитованої літератури згідно з форматом **APA** (зразки оформлення літератури за цим форматом див., наприклад, тут: <http://liu.cwp.libguides.com/citapa> ; можна також скористатися сервісом створення списків літератури з текстового редактора Microsoft Word);
 - посилання в тексті подаються у квадратних дужках і містять:
прізвище автора (редактора, укладача тощо; при наявності кількох авторів, наводиться лише прізвище першого і символ ...) з відповідної позиції у списку літератури / пробіл / **рік видання** / двокрапка / пробіл / **номер сторінки** (або діапазон номерів через тире)
 - зразок оформлення посилання**: [Аристотель 2010: 286], [Aristotle 2008: 17-18];
 - якщо на один рік припадає кілька видань одного автора, цитованих у статті, то у списку літератури такі джерела розташовуються за алфавітом, а після року видання (в т.ч. й у посиланні) слід ставити відповідну літеру латинського алфавіту, починаючи з а (наприклад, 1990a, 1990b, 1990c тощо);
 - зразок оформлення посилання**: [Аристотель 2010a: 286], [Aristotle 2010c: 17-18];
 - у посиланнях на твори, наведені у списку літератури без зазначення автора (збірники, енциклопедії тощо), слід замість прізвища автора наводити перші слова заголовку цитованого видання; якщо фраза виявляється зовеликою чи неприйнятною з інших причин, можна при першому цитуванні запровадити аббревіатуру, описавши її у примітці, й надалі послуговуватися саме аббревіатурою;
 - зразок оформлення посилання**: [Філософський енциклопедичний 2002: 234-235] або [ФЕС 2002: 234-235];
 - якщо видання не має автора, але на офіційній сторінці вказано укладача, відповідального редактора тощо, їх можна наводити замість автора, вдаючись до відповідних позначок за стандартом APA: (Укл.), (Ред.) тощо;
 - за наявності канонічних видань класичних творів із загальноприйнятою пагінацією, краще посилатись на неї, а не на сторінку того чи іншого видання;
 - примітки подаються внизу сторінки або після основного тексту перед списком літератури;
- **при цитуванні слід уникати подвійного перекладу**;
 - бажано посилатися на оригінали цитованих іншомовних першоджерел або принаймні зіставляти використовувані переклади з цими оригіналами;
 - **статті не розглядатимуться Редколегією, якщо до них не буде додано**:
 - 1) короткий опис їхньої наукової новизни; 2) анотацію (українською, англійською та російською мовами, 100-250 слів); 3) переклад назви статті англ. та рос. мовами; 4) перелік ключових слів (укр., рос., англ. мовами; ключові слова відокремлюються крапкою з комою);
 - **автори статей також мають подати про себе такі дані**:
 - українською, російською та англійською мовами: прізвище, ім'я та по батькові; науковий ступінь, учене звання (за наявності); місце основної роботи, посада;
 - номер телефону, e-mail та (мовою статті) адреса і сфера наукових інтересів.

Instructions to authors

- The Editorial Board considers the texts on *all aspects of the history of philosophy*: articles (including polemical), translations, archival sources, reviews, information on events in the field;
- **By submitting his/her paper to “Sententiae”, the author agrees with our magazine’s Editorial Policy, Ethics and Order of Peer-reviewing, Principles of Open Access, Regulations of Copyright and Privacy, Publication Malpractice Statement** <http://sententiae.vntu.edu.ua/index.php/sententiae/about>;
- The peer-reviewing procedure at “Sententiae” is “double-blind”;
- Authors may submit their papers via e-mail sententiae2000@gmail.com or via our website <http://sententiae.vntu.edu.ua/index.php/sententiae/information/authors>;
- **Requirements to the texts submitted for publication:**
 - 20.000-22.000 characters; DOCX, DOC or RTF format; Times New Roman, 14; line spacing: 1.5;
 - Papers should match **APA** citation style (6th edition);
 - **Sample of reference in the text:** [Aristotle 2008: 17-18];
- Quotations should avoid **double translation** (translation from translation) whenever possible;
- When referring to non-English texts, it is desirable to use their canonical editions in the original language, or at least to compare their English translations with the text of these canonical editions;
- An abstract of about 100-250 words will be required for publication;
- Authors should indicate their research degree and academic title (if any), the main place of employment, position, and specify the field(s) of their research interests.